

**OPIS PRZEDMIOTU
ORAZ SPOSOBÓW WERYFIKACJI OSIĄGNIĘCIA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ
W SZKOLE DOKTORSKIEJ**

OPIS PRZEDMIOTU	
Nazwa przedmiotu	Demokracja, elity i opinia publiczna: od agregacji do deliberacji <i>(Democracy, Elites, and Public Opinion: From Aggregation to Deliberation)</i>
Język wykładowy	polski/ angielski (zależnie od obecności obcokrajowców w roczniku)
Tytuł/stopień naukowy prowadzącego	Dr hab. prof. UKEN
Imię i nazwisko prowadzącego	Joanna Podgórska-Rykała
Rok akademicki, semestr	rok II, semestr IV
Dyscyplina, której dotyczy przedmiot	Nauki o polityce i administracji
Liczba godzin dydaktycznych	12
Liczba punktów ECTS	2
Sposób zaliczenia przedmiotu (zaliczenie, zaliczenie z oceną, egzamin)	zaliczenie
Warunki zaliczenia	- Przygotowania 6 prac pisemnych - recenzji omawianych publikacji - Udział w dyskusji <i>(Preparation of six written assignments – reviews of the discussed publications & Active participation in class discussions)</i>
Warunki zaliczenia dla obcokrajowców	Identyczne dla wszystkich słuchaczy
Treści realizowane podczas zajęć:	
1/ Demokracja jako metoda konkurencji elit: Joseph A. Schumpeter Moduł wprowadza konkurencyjną, proceduralną koncepcję demokracji Josepha A. Schumpetera, która redefiniuje demokrację nie jako rządy ludu, lecz jako metodę wyłaniania przywódców politycznych w drodze rywalizacyjnych wyborów. Omawiana teoria zestawiana jest z klasycznymi ideami suwerenności ludu, dobra wspólnego i woli powszechnej. Moduł ukazuje, w jaki sposób Schumpeterowski realizm polityczny ogranicza normatywne ambicje demokracji, a zarazem dostarcza wpływowego opisu funkcjonowania nowoczesnych systemów przedstawicielskich. 2/ Poliarchia i równość polityczna: Robert A. Dahl Moduł poświęcony jest pluralistycznej i proceduralnej teorii demokracji Roberta A. Dahla. Analizowane są kluczowe pojęcia poliarchii, równości politycznej oraz instytucjonalnych warunków demokratycznego współzawodnictwa. Szczególną uwagę poświęca się Dahlowskiej krytyce maksymalnych ideałów demokracji oraz jego próbie połączenia normatywnej teorii demokracji z empiryczną analizą rzeczywistych systemów politycznych. Moduł pokazuje Dahla jako autora lokującego się między realizmem a normatywną obroną demokracji.	

3/ Opinia publiczna pod presją nowoczesności: Walter Lippmann

Moduł wprowadza klasyczną krytykę demokracji masowej autorstwa Waltera Lippmanna, koncentrując się na ograniczeniach poznawczych jednostki i problemach formowania opinii publicznej. Analizowana jest rola stereotypów, mediów, ekspertów oraz pośrednictwa informacji w procesach demokratycznych. Omawiane metafory (m.in. jaskinia platońska, wyspa odizolowana od świata, „promień reflektora” prasy) służą pokazaniu, w jaki sposób rzeczywistość polityczna jest filtrowana i upraszczana. Moduł ujawnia napięcie między demokratycznym ideałem samorządności a epistemicznymi ograniczeniami obywateli.

4/ Od opinii mierzonej do opinii refleksyjnej: James S. Fishkin

Moduł poświęcony jest koncepcji opinii publicznej Jamesa S. Fishkina i jej znaczeniu dla współczesnej demokracji. Analizowane jest napięcie między empirycznie rejestrowaną opinią publiczną (sondaże, wybory) a normatywnym ideałem „głosu ludu”. Fishkin wskazuje na powierzchowność, niestabilność i podatność opinii na manipulację, proponując w zamian koncepcję deliberacyjnej opinii publicznej. Omawiana jest metoda sondażu deliberatywnego jako instytucjonalna próba odpowiedzi na deficyty demokracji agregacyjnej oraz jako pomost między demokracją przedstawicielską a deliberacyjną.

5/ Demokracja deliberatywna: idee, spory, instytucje

Moduł stanowi syntetyczne, a zarazem krytyczne wprowadzenie do demokracji deliberatywnej w oparciu o *The Oxford Handbook of Deliberative Democracy*. Omawiane są podstawowe pojęcia i ideały deliberacji, ewolucja teorii (od „pierwszej” do „drugiej generacji”) oraz kluczowe napięcia: konsensus vs. konflikt, rozum vs. emocje, równość wpływu vs. równość szans wpływu. Demokracja deliberatywna prezentowana jest jako aspiracyjny model normatywny, oferujący narzędzia analizy i projektowania instytucji demokratycznych w warunkach pluralizmu, polaryzacji i kryzysu zaufania.

6/ Powrót do klasyki: Arystoteles i fundamenty myślenia o demokracji

Moduł zamykający kurs odwołuje się do myśli Arystotelesa jako jednego z fundamentów refleksji nad ustrojami politycznymi. Choć chronologicznie najwcześniejszy, tekst Arystotelesa pozwala uchwycić trwałość podstawowych pytań o dobro wspólne, cnotę obywatelską, mechanizmy rządzenia i granice samorządności. Moduł pokazuje, że wiele współczesnych debat nad demokracją – w tym spory o udział obywateli, losowość, deliberację i reprezentację – ma swoje antecedence w klasycznej teorii politycznej.

Course Content

1/ Democracy as a Method of Elite Competition: Joseph A. Schumpeter

This module introduces Joseph A. Schumpeter's competitive, procedural concept of democracy, which redefines democracy not as rule by the people but as a method for selecting political leaders through competitive elections. Schumpeter's theory is contrasted with classical ideas of popular sovereignty, the common good, and the general will. The module demonstrates how Schumpeterian political realism limits the normative ambitions of democracy while providing an influential account of modern representative systems.

2/ Polyarchy and Political Equality: Robert A. Dahl

This module examines Robert A. Dahl's pluralist and procedural theory of democracy. Key concepts include polyarchy, political equality, and the institutional conditions for democratic competition. Special attention is given to Dahl's critique of maximal democratic ideals and his attempt to combine normative democratic theory with empirical analysis of real political systems. The module presents Dahl as a theorist situated between political realism and normative defense of democracy.

3/ Public Opinion under the Pressure of Modernity: Walter Lippmann

This module introduces Walter Lippmann's classical critique of mass democracy, focusing on cognitive limitations of individuals and challenges in shaping public opinion. The role of stereotypes, media, experts, and information intermediaries in democratic processes is analyzed. Metaphors such as Plato's cave, the isolated island, and the "spotlight" of the press illustrate how political reality is filtered and simplified. The module highlights the tension between the democratic ideal of self-governance and the epistemic constraints of citizens.

4/ From Measured Opinion to Reflective Opinion: James S. Fishkin

This module examines James S. Fishkin's concept of public opinion and its relevance for contemporary democracy.

It explores the tension between empirically measured opinion (polls, elections) and the normative ideal of the "voice of the people." Fishkin emphasizes the superficiality, instability, and manipulability of public opinion, proposing instead the concept of deliberative public opinion. The deliberative poll is presented as an institutional attempt to address the deficits of aggregative democracy and as a bridge between representative and deliberative models.

5/ Deliberative Democracy: Ideas, Debates, Institutions

This module offers a synthetic yet critical introduction to deliberative democracy based on The Oxford Handbook of Deliberative Democracy. Core concepts and ideals of deliberation are examined, along with the evolution of theory from "first" to "second generation" approaches. Key tensions—consensus vs. conflict, reason vs. emotion, equality of influence vs. equality of opportunity to influence—are analyzed. Deliberative democracy is presented as an aspirational normative model, offering tools for analyzing and designing democratic institutions under conditions of pluralism, polarization, and crises of trust.

6/ Return to the Classics: Aristotle and the Foundations of Democratic Thought

The final module revisits Aristotle's thought as a foundational contribution to reflections on political systems. Although chronologically the earliest, Aristotle's text illuminates enduring questions about the common good, civic virtue, governance mechanisms, and the limits of self-government. The module shows that many contemporary debates on democracy—including citizen participation, randomness, deliberation, and representation—have antecedents in classical political theory.

Literatura	1. Joseph A. Schumpeter, <i>Capitalism, Socialism and Democracy</i>, Taylor & Francis e-Library, 2003 (wstęp + cz. 4). 2. Robert A. Dahl, <i>Democracy and Its Critics</i>, Yale University Press, 1989 3. Walter Lippmann, <i>Public Opinion</i>, New York: Harcourt, Brace and Company, 1922. 4. James S. Fishkin, <i>The Voice of the People: Public Opinion and Democracy</i>, New Haven – London: Yale University Press, 1995. 5. Andre Bächtiger, John S. Dryzek, Jane Mansbridge, Mark Warren (red.), <i>The Oxford Handbook of Deliberative Democracy</i>, Oxford 2018 (wybrany rozdział). 6. Aristotle, <i>Politics</i>, Oxford: At the Clarendon Press, 1908.
-------------------	--

EFEKTY I WERYFIKACJA

Symbol	Opis efektu uczenia się w Szkole Doktorskiej	Formy weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się w ramach przedmiotu
W1	zna i rozumie – w stopniu umożliwiającym rewizję istniejących paradygmatów – światowy dorobek w danej dziedzinie, obejmujący podstawy teoretyczne i zagadnienia ogólne oraz wybrane zagadnienia szczegółowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	• Prace pisemne (autorskie recenzje omawianych publikacji) • Udział w dyskusji
W2	zna i rozumie główne tendencje rozwojowe właściwe dla dyscypliny realizowanej w ramach szkoły	
W5	zna i rozumie fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji	
U3	potrafi wykorzystując posiadaną wiedzę, dokonywać krytycznej analizy i oceny rezultatów badań, działalności eksperckiej i innych prac o charakterze twórczym i ich wkładu w rozwój wiedzy, kultury i sztuki	
U5	potrafi komunikować się na tematy specjalistyczne w stopniu umożliwiającym aktywne uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym lub artystycznym	
U6	potrafi upowszechniać wyniki badań lub działalności	

	artystycznej, także w formach popularnych	
U7	potrafi inicjować debatę i uczestniczyć w dyskursie naukowym i artystycznym	
U8	potrafi posługiwać się językiem obcym w stopniu umożliwiającym uczestnictwo w międzynarodowym środowisku naukowym, artystycznym i zawodowym	
U9	potrafi planować i realizować indywidualne i zespołowe przedsięwzięcie badawcze lub twórcze, także w środowisku międzynarodowym	
U10	potrafi samodzielnie działać na rzecz własnego rozwoju oraz inspirować i organizować rozwój innych osób	
K1	jest gotów do krytycznej oceny dorobku właściwej dyscypliny realizowanej w ramach szkoły oraz własnego wkładu w jej rozwój	

2.09.2025

data

Podgórska - Pykała

.....
podpis prowadzącego (prowadzącego zajęcia w ramach przedmiotu

.....
Szkóły Doktorskiej

dr hab. Paulina Rojek-Adamek, prof. UKEN

.....
podpis Dyrektora Szkoły Doktorskiej

.....
data